Region Jönköpings län

FRÅN REST TILL RESURS

Resurskartläggning, regional kapacitet och investering för omställning

Förstudie resurskartläggning Jönköpings län
Slutrapport 2026

ATT SE RESURSER MED ANDRA ÖGON

Det som i dag betraktas som ett restflöde kan i rätt sammanhang bli en resurs, en affärsmöjlighet eller en del av en ny regional värdekedja.

Förstudien utgår därför inte från avfallet i sig, utan från de samband som krävs för att skapa nytt värde.

SAMMANFATTNING

FEM
KOMMUNER
FEM
UTVECKLINGSRESOR
EN
REGIONAL FÖRMÅGA

Förstudien följde fem kommuner med olika näringslivsstruktur, resurser och lokal kapacitet. Därför blev också utvecklingsvägarna olika.

Det gemensamma resultatet blev inte fem likadana kommunresor, utan en regional förmåga att identifiera, kvalificera och föra cirkulära möjligheter vidare.

Arbetet visar tre saker:
Resursintelligens synliggör vad som faktiskt finns.
Readiness visar vad som krävs för nästa steg.
Distribuerad specialisering visar hur olika lokala styrkor kan kombineras till regional kapacitet.

Förstudien har därmed flyttat fokus från kartläggning av restflöden till hur resurser, aktörer och kapaciteter kan organiseras för omställning, investering och regional konkurrenskraft.

FÖRSTUDIEN I SIFFROR

5
kommuner

5
workshoppar

3
Innovation Race

725,5
kommunala arbetstimmar

70
engagerade studenter

103
deltagare i workshoppar

81
deltagare i Innovation Race

3
analytiska byggstenar

SÅ LÄSES RAPPORTEN

Rapporten följer inte fem separata kommunresor. Den visar hur lokala resurser, case och kapaciteter tillsammans kan utvecklas till en regional förmåga.

VAD VET VI?

Resursintelligens visar vilka resurser, behov, aktörer och samband som faktiskt finns.

HUR REDO ÄR VI?

Readiness visar vad som krävs för nästa steg – fördjupning, pilot, investering eller beslut att avvakta.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Distribuerad specialisering visar hur kommunernas olika styrkor och kapaciteter kan kopplas samman regionalt.

Resursintelligens visar vad som finns.

Readiness visar vad som krävs härnäst.

Distribuerad specialisering visar hur lokala styrkor kan kombineras regionalt.

RESURSERNA FANNS REDAN – SAMBANDEN GJORDE DET INTE

Ett restflöde blir en resurs först när rätt kvalitet, rätt volym och rätt användare kan kopplas samman i en fungerande värdekedja.

Utmaningen är att sambanden sällan är synliga från början. Företag känner sina egna processer. Kommuner har delar av bilden av det lokala näringslivet. Energi, vatten, logistik och annan infrastruktur hanteras i andra system. Den möjliga mottagaren kan finnas i en annan bransch, i en annan kommun eller ännu inte vara identifierad.

Det var här förstudien tog sin utgångspunkt. Ansökan pekade ut fyra sammanhängande utmaningar: begränsad kunskap om resursflöden, beroende av linjära system, sårbara försörjningskedjor och svårigheter att omsätta lokala tillgångar i investeringar och etableringar.

Ambitionen var därför större än att kartlägga restflöden. Resurskartläggningen skulle skapa ett strategiskt kunskapsunderlag för näringslivsutveckling, resiliens och regional konkurrenskraft.

Förstudien genomfördes tillsammans med Mullsjö, Vetlanda, Eksjö, Vaggeryd och Värnamo.

Sävsjö var tänkt att bidra som lärande kommun utifrån tidigare erfarenheter av resurskartläggning. Ambitionen var att föra in dessa erfarenheter i den regionala lärprocessen, men medverkan blev mer begränsad än planerat.

Utöver de fem deltagande kommunerna riktades delar av förstudiens aktiviteter, erfarenhetsutbyte och resultatspridning till en bredare regional målgrupp.

TRE FRÅGOR VÄXTE FRAM UR ARBETET

Ett material kan finnas i stor mängd men ha fel kvalitet. Spillvärme kan vara omfattande men ha fel temperatur, fel drifttid eller ligga för långt från en möjlig mottagare. Ett biologiskt flöde kan vara intressant men variera över året. Ett företag kan vilja gå vidare men sakna mottagare, mandat eller investeringsvilja. En kommun kan ha god lokalkännedom men sakna organisatorisk kapacitet att driva caset vidare.

Det gjorde att förstudien successivt började kretsa kring tre frågor:

VAD VET VI?

Vilka resurser, flöden, behov, aktörer och samband finns faktiskt?
Här utvecklas resursintelligens – en gemensam och användbar förståelse av systemet, byggd på statistik, verksamhetsdata, intervjuer, lokal kunskap och analys.

HUR REDO ÄR VI?

Vad krävs för att en identifierad möjlighet ska kunna gå vidare?
Här används readiness för att synliggöra vad som redan finns på plats och vad som fortfarande saknas – exempelvis data, mottagare, mandat, teknik, finansiering, regulatorisk klarhet eller organisatorisk förmåga.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Vilka möjligheter blir starkare när de ses regionalt i stället för kommun?
Här används distribuerad specialisering för att förstå hur kommunernas olika resurser,

kompetenser, infrastrukturer och utvecklingsförmågor kan kopplas samman till en gemensam regional portfölj.
Det är dessa tre frågor som strukturerar resten av rapporten.

Dessa tre frågor utgör rapportens analytiska ryggrad: att först förstå systemet, sedan bedöma nästa steg och slutligen bygga regional styrka genom att koppla samman lokala förmågor.

FRÅN RESURSKARTA TILL UTVECKLINGS-FÖRMÅGA

Värdet av en resurskartläggning avgörs inte av hur mycket den synliggör, utan av hur väl den hjälper aktörer att fatta nästa beslut. Först när resursdata kopplas till teknisk genomförbarhet, affärslogik, regelverk, organisatorisk kapacitet och rätt aktörskonstellation blir kartläggningen ett verktyg för faktisk utveckling.

Readiness förflyttar fokus från identifierad möjlighet till konkret nästa steg – vilka förutsättningar som saknas, vad som behöver klarläggas och om caset är moget att gå vidare.

När kommunernas utvecklingsspår sedan betraktas tillsammans blir nästa förflyttning möjlig. Skillnader i näringslivsstruktur, infrastruktur, kompetens och lokal kapacitet behöver inte jämnas ut – de kan kombineras. En möjlighet som är för liten, för komplex eller fel lokaliserad i en kommun kan bli starkare när den kopplas till rätt kunskap, mottagare, teknik eller marknad någon annanstans i länet.

Det är där förstudien pekar mot en regional utvecklingslogik: inte fler likadana lokala lösningar, utan bättre förmåga att identifiera, kvalificera och koppla samman olika styrkor där de skapar störst värde.

När resurser, kapaciteter och kompetenser kopplas samman blir olikheten en regional konkurrensfördel.

Att organisera **distribuerad specialisering**

Den vetenskapliga bearbetningen fördjupar denna logik i en governance-modell för distribuerad specialisering: cirkulära möjligheter behöver organiseras utifrån funktionella samband – inte administrativa gränser.

Regional styrka byggs därför inte genom nya tunga strukturer, utan genom att befintliga aktörer delar kunskap, prioriterar rätt möjligheter och kopplar samman sina kapaciteter där de skapar störst värde.

5 KÄRNFUNKTIONER

Tillsammans beskriver de den regionala styrningsförmågan som krävs för att synliggöra resurser till genomförbara cirkulära möjligheter.

01
Resursintelligens
Datainsamling, resurskartläggning, flödesanalys och kunskapsdelning.

02
Möjlighetsidentifiering
Omvandlar insikter till handlingsbara cirkulära möjligheter genom readinessbedömning, portföljutvärdering, prioritering och bedömning av värdepotential.

03
Mellankommunal styrning
Samordnar roller och kapaciteter mellan kommuner genom gemensamt lärande, rollfördelning och planering.

04
Upphandlingssamordning
Möjliggör cirkulär efterfrågan, kontraktsdesign, riskfördelning och inköp över kommungränser.

05
Innovationsacceleration
Utvecklar och testar initiativ genom samskapande, affärsmodeller, piloter och genomförandevägar.

FRÅN DATA TILL SYSTEMFÖRSTÅELSE

Resursintelligens handlar inte om mer data – utan om rätt kunskap för att se samband, identifiera möjligheter och fatta bättre beslut.

Kunskapen byggdes stegvis. RISE ansvarade för resurskartläggningen i de fem kommunerna och skapade den gemensamma metodiska grunden.

Regionen höll ihop processen, medan kommuner, företag och offentliga verksamheter bidrog med lokal statistik, verksamhetsdata, processkunskap och validering. Jönköping University förstärkte arbetet genom studentintervjuer och forskningsstöd.

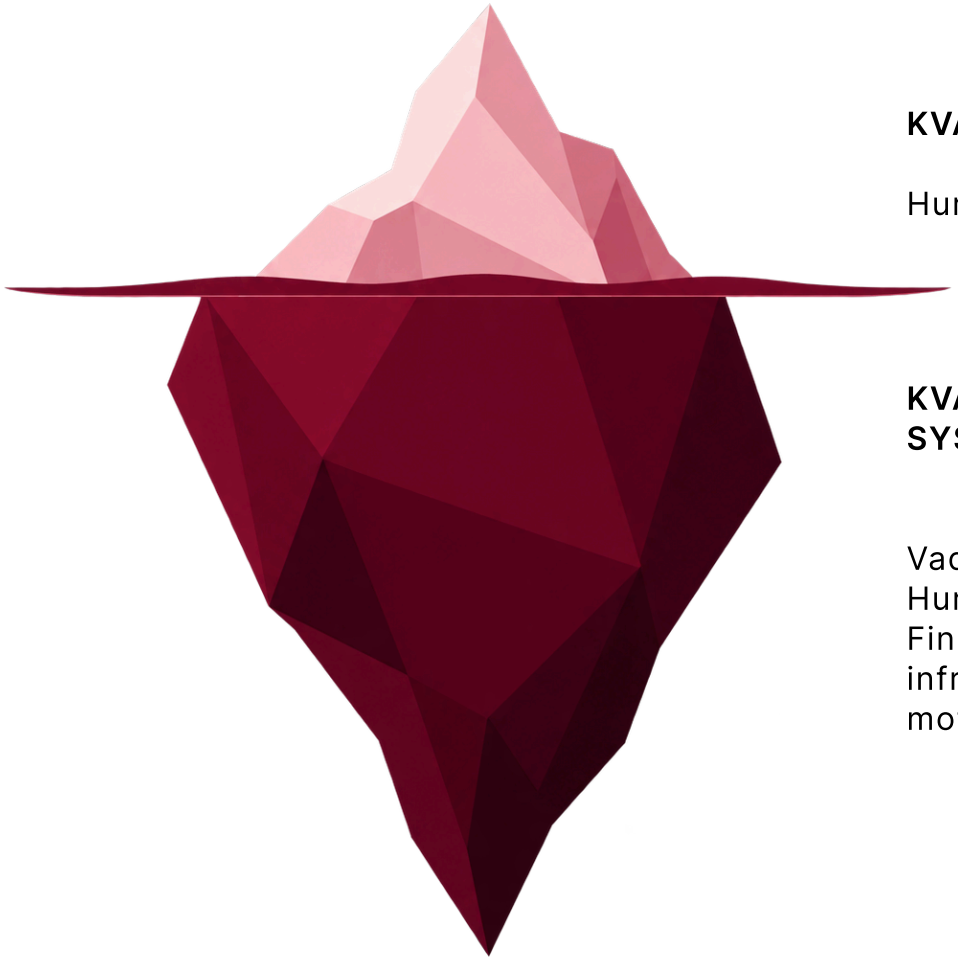
Metoden kombinerade ett top-down- och bottom-up-perspektiv. Statistik och näringslivsanalys gav en första systembild, medan verksamhetsdata, intervjuer och lokal kunskap gjorde det möjligt att förstå vad som faktiskt låg bakom siffrorna.

Resursintelligensen byggdes stegvis. Statistik och näringslivsanalys gav en första systembild, som fördjupades med verksamhetsdata, intervjuer och lokal kunskap. Genom analys och lokal validering kunde underlaget utvecklas till resurskartor, fokusområden och case.

ISBERGSPROBLEMET
mängden är bara toppen

En stor volym innebär inte automatiskt en stark möjlighet.

En resurskarta kan visa hur mycket som finns – men inte om flödet faktiskt är användbart. Den verkliga potentialen avgörs först när mängd, kvalitet, tekniska egenskaper, geografi, infrastruktur och avsättning förstås tillsammans.

KVANTITET

Hur mycket finns?

KVALITET OCH SYSTEMVILLKOR

Vad består flödet av?
Hur varierar det?
Finns rätt teknik, infrastruktur och mottagare?

Under resurskartläggningsworkshopparna använde RISE isbergsproblemet för att tydliggöra att mängden bara är utgångspunkten. Den verkliga potentialen avgörs av det som finns under ytan – kvalitet, teknik, infrastruktur, variation och möjlig avsättning.

Ju närmare genomförande ett case kommer, desto högre krav ställs på kunskap, evidens och precision.

TVÅ WORKSHOPFORMAT – OLIKA FUNKTION I SAMMA PROCESS

Resurskartläggningsworkshopen och Innovation Race fyllde olika funktioner i samma utvecklingsprocess. RISE ledde kartläggningsworkshopparna för att tolka flöden, komplettera data och prioritera fokusområden. Science Park ledde Innovation Race för att fördjupa utvalda case, samla rätt aktörer och tydliggöra lösningar, mottagare, affärslogik, hinder och nästa steg.

Resurskartläggningsworkshoppar genomfördes i alla fem kommuner. Innovation Race genomfördes i Mullsjö, Vetlanda och Eksjö, där utvecklingsspåren hade nått tillräcklig mognad för ett separat caseformat.

Att ett case inte gick vidare till Innovation Race betyder därför inte att potential saknades. Det visar snarare att data, aktörsbild eller mognad ännu inte var tillräcklig för nästa utvecklingssteg.

Deltagarnas återkoppling visar att Innovation Race skapade relationell readiness: gemensamt språk, nya kontakter, tydligare synergier och större handlingsberedskap innan den tekniska lösningen var färdig.

RÄTT DELTAGARE ÄR VIKTIGARE ÄN MÅNGA DELTAGARE

Workshoparna skapade störst värde när deltagarna hade rådighet över flödet, relevant sakkunskap, infrastrukturansvar, beslutskraft eller en möjlig mottagarroll.

Bred mobilisering blev mest värdefull när caset redan var tillräckligt konkret. Samverkan behöver därför designas efter frågans mognad.

AKTÖRER OCH ANSVAR

Region Jönköpings län / Regional utveckling var projektägare och höll samman förstudien, samordnade aktörerna och drev fortsatt caseutveckling i lärande syfte.

RISE ansvarade för resurskartläggningens metod, analys och kalibrering samt tog fram resurskartorna och ledde kartläggnings-workshopparna i de fem kommunerna.

Science Park Jönköping ledde Innovation Race och bidrog med ett casebaserat format för att fördjupa utvalda utvecklingsspår.

Kommunerna bidrog med lokal kunskap, statistik, mobilisering och validering. Företagen och offentliga verksamheter bidrog med verksamhetsdata, processkunskap, resursflöden, behov och problemägarskap.

Universitet, forskningsinstitut, myndigheter och andra specialister kopplades in när casen krävde fördjupad kunskap eller extern kompetens.

FRÅN INTRESSANT IDÉ TILL **RÄTT NÄSTA STEG**

Readiness utvecklades för att skilja en intressant möjlighet från ett case som faktiskt är redo att gå vidare – och för att visa vilket nästa steg som är mest relevant när förutsättningarna ännu inte är på plats.

Modellen rangordnar inte kommuner och sätter inget generellt betyg på cirkularitet. Den visar i stället vad som redan finns på plats, vad som saknas och vilken utvecklingsinsats som behövs härnäst.

6 READINESSDIMENSIONER

Strategisk förankring och mandat	**Finns organisatorisk hemvist, ansvar och mandat att agera?**
Resurs- och systemförståelse	**Förstår vi resursen, behovet och systemet tillräckligt väl?**
Aktörssamverkan och mobilisering	**Är rätt företag, offentliga funktioner, mottagare och experter engagerade?**
Caseutvecklingsförmåga	**Kan möjligheten formuleras, avgränsas och utvecklas till ett tydligt case?**
Genomförandeförutsättningar	**Finns realistiska tekniska, ekonomiska, regulatoriska, infrastrukturella och organisatoriska villkor?**
Lärande och långsiktig kapacitet	**Kan kunskap, arbetssätt och ansvar leva vidare och återanvändas?**

READINESS SOM GRIND – INTE SOM STOPP

Ett lägre readinessläge är inte ett misslyckande, utan information om vad som fortfarande behöver klarläggas innan ett case kan gå vidare. Osäkerheten kan ligga i materialdata, aktörsbild, efterfrågan, finansiering, regelverk eller ansvar.

Ibland krävs mer kunskap, ibland rätt partner eller mottagare, ibland myndighetsdialog – och ibland ett beslut att avvakta tills förutsättningarna är bättre.

Vad behöver vara på plats för att nästa beslut ska bli bättre?

Readiness är inte en väg mot pilot till varje pris. Det är en beslutspunkt som avgör om ett case ska fördjupas, pausas, avslutas eller gå vidare – så att tid, kapital och kompetens sätts in först när nästa steg är motiverat.

MOBILISERING SOM EN DEL AV READINESS

Kommunernas mobilisering varierade tydligt: Mullsjö 320 timmar, Vetlanda 171, Eksjö 108, Vaggeryd 66,5 och Värnamo 60 – totalt 725,5 kommunala arbetstimmar.

Timmarna ska inte läsas som ett prestationsmått, utan som en indikator på hur mycket lokal tid, kontinuitet och organisatorisk kapacitet som faktiskt kunde mobiliseras runt arbetet.

Förstudiens resultat formades därför inte bara av vilka resurser som identifierades, utan också av om det fanns mandat, kontinuitet och förmåga att bära frågorna vidare. Readiness handlar därmed inte enbart om casets innehåll – utan också om organisationens kapacitet att driva det.

04/ FEM KOMMUNER – TRE FRÅGOR

Samma metod gav inte samma utvecklingsresa – och det är en av förstudiens viktigaste slutsatser. Kommunerna läses därför genom samma tre frågor: Vad vet vi? Hur redo är vi? Hur kompletterar vi varandra?

MULLSJÖ – FRÅN ENSKILDA MATFLÖDEN TILL ETT LOKALT MATSYSTEM

VAD VET VI?

I Mullsjö utvecklades livsmedelssystemet till ett av förstudiens tydligaste utvecklingsspår. Resurskartläggningen och Innovation Race gjorde det möjligt att se brödöverskott, kaffesump, svampproduktion, lokal äggproduktion, offentliga måltider och andra biologiska flöden som delar av samma lokala värdesystem.

Ett konkret flöde var cirka 52 ton brödöverskott per år från Landhs Konditori. Förstudien identifierade ingen färdig lösning, men förflyttade frågan från volym till genomförbarhet genom att synliggöra kvalitet, hygien, logistik, regelverk, mottagare och affärsmodell. Under Innovation Race valde kommunen att gå vidare och pröva en pilot tillsammans med företaget.

Svampbruket AB är ett lokalt företag som arbetar med svampproduktion och utveckling av odlingslösningar där biologiska restflöden kan användas som resurs. Företaget blev i förstudien ett tydligt exempel på hur lokal företagskompetens kan länka samman resursflöden, praktisk användning och kommunal utvecklingsförmåga. Svampbruket deltog även i Interreg Europe Peer Review i Mullsjö och förde därmed in ett konkret företagarperspektiv i det internationella lärandet om cirkulära matsystem.

HUR REDO ÄR VI?

Mullsjö mobiliserade 320 kommunala arbetstimmar och hade en stark politisk och tjänstepersonsmässig förankring. Kommunstyrelsens ordförande representerade kommunen i styrgruppen, medan utvecklingschefen var operativt engagerad och stod för ungefär hälften av den kommunala arbetstiden. Den kontinuiteten gjorde det möjligt att mobilisera företag, offentlig måltidsverksamhet och lokala entreprenörer kring ett gemensamt matsystemsperspektiv.

Nästa steg är därför inte att skapa mer engagemang, utan att omsätta den mobiliserade kapaciteten i konkreta värdekedjor, tydliga mottagare, hållbara affärsmodeller och genomförbara case.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Mullsjö visar en möjlig regional nisch kring lokala matsystem där offentlig efterfrågan, småskalig produktion och entreprenörskap kopplas samman.

Styrkan ligger inte i att kommunen ska bära hela utvecklingen själv, utan i att använda erfarenheterna som regional test- och lärmiljö för korta värdekedjor, nya mottagarlösningar och samspel mellan offentlig sektor och näringsliv.

VETLANDA – TEKNISK KOMPLEXITET SOM READINESSFRÅGA

VAD VET VI?

Vetlanda utvecklade tre tydliga industrinära spår kopplade till Hydro: spillvärme, cirkulär vattenanvändning och aluminiumhydroxidslam. Tillsammans visar de varför en resurs inte kan bedömas utifrån mängd ensam – potentialen avgörs också av kvalitet, teknik, ekonomi, mottagare, regelverk och genomförandeförutsättningar.

Spillvärme

I spillvärmespåret undersöktes hur Hydros överskottsvärme kan tas till vara i samverkan med Njudung Energi. Njudungs behov är cirka 5 000 MWh per år vid 75–100 °C, med ett avstånd på cirka 2,5–3 km. Efter Innovation Race kontaktade projektledningen Polar Night Energy, som bedömde att värmelagring kunde vara en möjlig del av lösningen.
Utifrån Njudungs kostnadsuppgifter jämfördes cirka 870 kr/MWh med Polar Night Energys preliminära nivå omkring 500 kr/MWh. Skillnaden motsvarar teoretiskt cirka 370 kr/MWh, eller 1,85 miljoner kronor per år vid 5 000 MWh. Det är ett illustrativt räkneexempel – inte en lönsamhetskalkyl. Investering, distribution, drift, förluster, finansiering, ägande och risk återstår att analysera.

Aluminiumhydroxidslam

Hydros aluminiumhydroxidslam följde en annan utvecklingsväg. Efter Innovation Race tog projektledningen kontakt med VTI, som granskade Hydros befintliga analyser. Bedömningen var att materialet motiverade fortsatt utredning för väg- eller anläggningsanvändning, men att miljömässiga och regulatoriska frågor först behövde klarläggas.
Projektledningen tog därför frågan vidare till Naturvårdsverket. Dialogen tydliggjorde att generella riktvärden inte räcker; fortsatt prövning måste utgå från materialets faktiska innehåll, användningsområde, riskbild, funktion och tillämpliga regelverk.

Cirkulär vattenanvändning

Även cirkulär vattenanvändning hos Hydro identifierades som ett separat utvecklingsspår.

Hydro visar potentialen i ett ankarföretagsperspektiv.

När ett större industriföretag genererar flera relevanta resursflöden kan det skapa förutsättningar för nya samarbeten, tekniska lösningar och mottagare. Men varje flöde kräver sin egen väg från potential till genomförande.

HUR REDO ÄR VI?

Vetlanda mobiliserade 171 kommunala arbetstimmar och hade en stark strategisk förankring genom kommundirektörens representation i styrgruppen. Kommunens hållbarhetsansvarig stod för merparten av den kommunala arbetstiden och fungerade som projektledarens huvudsakliga kontaktperson. Det gav både kontinuitet och en tydlig organisatorisk länk i utvecklingsspår där flera aktörer, kompetenser och system behövde kopplas samman.

Nästa steg är att kvalificera de mest mogna casen tekniskt, ekonomiskt och regulatoriskt – så att de kan föras närmare välgrundade pilot- eller investeringsbeslut.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Vetlanda visar en möjlig regional styrka i att kvalificera tekniskt komplexa energi-, vatten- och materialcase. Erfarenheten kan användas för att utveckla gemensamma krav på data, verifiering, specialiststöd och investeringsberedskap.

EKSJÖ – FRÅN GJUTERISAND TILL BRANSCHFRÅGA

VAD VET VI?

Gjuterisanden är ett växande branschproblem eftersom materialet gradvis förlorar de egenskaper som krävs för direkt återanvändning, samtidigt som jungfrulig sand fortfarande är relativt billig och deponeringsmöjligheterna minskar. Utmaningen är därför inte bara teknisk, utan också ekonomisk, regulatorisk och marknadsmässig.

Tekniкspår

Efter Innovation Race fördjupade projektledaren gjuterisandscaset i lärande syfte genom dialog med externa teknikaktörer. Med RESAND undersöktes förutsättningarna för regenerering och återföring av sand, medan ett europeiskt teknikbolag användes för att pröva om metallrika fraktioner kan separeras från mineralfraktionen.

Möjlig värdekedja

Arbetet synliggjorde också en möjlig alternativ värdekedja: en extern aktör kan potentiellt ta emot materialet, återvinna metallvärden och utveckla den kvarvarande mineralfraktionen för en ny marknad. Förutsättningen är att teknik, miljökrav och kommersiell bärkraft kan verifieras.

“Gjuteribranschen är den som är kvar på perrongen när tåget har åkt.”

Sebastian von Waldow, Executive Vice President, Market Areas Europe, ppa., Resand Deutschland GmbH

i dialog med projektledningen och Linköpings univesitet, augusti 2026.

HUR REDO ÄR VI?

Eksjö mobiliserade 108 kommunala arbetstimmar. Näringslivschefen deltog i styrgruppen och fungerade som en aktiv länk mellan projektet och det lokala näringslivet. Den kontinuerliga företagsdialogen gjorde det möjligt att gå från enskilda restflöden till mer avgränsade utvecklingsfrågor, särskilt kring gjuterisand.

Nästa steg är att fördjupa materialkarakterisering, teknikbedömning, mottagarperspektiv och affärslogik så att de identifierade lösningsspåren kan kvalificeras mer systematiskt.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Eksjö visar en möjlig regional styrka inom industriell materialproblemlösning, med gjuterisand som ett tydligt exempel. Utmaningen är välkänd i branschen, men någon bred och ekonomiskt fungerande lösning saknas fortfarande.

Caset är därför särskilt relevant som lärplattform för hur ett lokalt företagsproblem kan utvecklas till en branschgemensam innovationsfråga och kopplas till extern teknik, forskning och nya värdekedjor.

VAGGERYD – KARTLÄGGNING SOM STARTPUNKT

VAD VET VI?

Vaggeryds resurskartläggning skapade en första gemensam systembild av kommunens industriella resursflöden och utvecklingsfrågor. Inom förstudiens tidsram fanns däremot inte tillräckligt underlag för att avgränsa och mogna ett prioriterat case till Innovation Race.

Den viktigaste lärdomen är därför inte vilken resurs som ska prioriteras, utan vad som behöver bli tydligare först: mer verksamhetsnära data, rätt problemägare och en starkare aktörskedja kring de mest relevanta möjligheterna.

HUR REDO ÄR VI?

Vaggeryd mobiliserade 66,5 kommunala arbetstimmar. Näringslivschefen deltog i styrgruppen, men fortsatt arbete kräver tydligare organisatoriskt ägarskap, mer verksamhetsnära data och en starkare väg från identifierad resurs till avgränsat case. Det ska inte tolkas som låg potential, utan som information om vilket utvecklingssteg som behöver komma först.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Vaggeryds regionala roll bör formuleras först när ett eller flera resurs- eller industrispår har kvalificerats med verifierade data och tydliga problemägare, mottagare eller andra genomförandeaktörer.

VÄRNAMO – INDUSTRIELL BREDD KRÄVER PRIORITERING OCH KONTINUITET

VAD VET VI?

Värnamo visar skillnaden mellan många möjliga samband och ett verifierat utvecklingscase. Kartläggningen synliggjorde en bred industriell bas och flera potentiella resurskopplingar, men inget enskilt spår hann kvalificeras till Innovation Race.

Det vi vet är därför att potentialen är bred, men ännu inte tillräckligt avgränsad för att peka ut en tydlig resursnisch.

HUR REDO ÄR VI?

Värnamo företräddes i styrgruppen av näringslivschefen. Kontinuiteten försvagades när en central kontaktperson slutade, vilket tydliggjorde hur sårbar processen blir när kunskap, relationer och ansvar är personberoende.

Kommunen mobiliserade 60 kommunala arbetstimmar i förstudien.

Nästa steg är därför att säkra en tydlig organisatorisk hemvist, skapa gemensam förståelse för vad kartan faktiskt visar och därefter välja ett begränsat antal resursfrågor för fördjupning. Readiness handlar här lika mycket om förankring och tolkning som om själva datan.

HUR KOMPLETTERAR VI VARANDRA?

Värnamos plats i en regional portfölj bör växa fram ur verifierade case och kapaciteter. Den breda industribasen skapar många möjliga ingångar, men distribuerad specialisering blir relevant först när resursintelligens och readiness tydliggör vilka styrkor som faktiskt kan bära en regional funktion.

SAMMA METOD - OLIKA UTVECKLINGSRESOR

De fem kommunerna visar att omställningsförmågan inte handlar om en standardiserad utvecklingsväg.

- **Mullsjö** visar betydelsen av lokal mobilisering och matsystemsperspektiv.
- **Vetlanda** visar hur teknisk komplexitet snabbt gör specialistkompetens, regelverk och investering centrala.
- **Eksjö** visar hur ett konkret företagsproblem kan utvecklas till en bredare innovationsfråga.
- **Vaggeryd och Värnamo** visar värdet av att inte forcera case innan data, ansvar och aktörsbild är tillräckligt tydliga.

Det gemensamma resultatet är därför inte fem likadana kommunresor, utan en regional förmåga att hantera olika resurser, readinessnivåer och lokala kapaciteter inom samma system.

FRÅN LOKALA CASE TILL EN **REGIONAL PORTFÖLJ**

Alla möjligheter ska inte drivas vidare samtidigt – och alla kommuner behöver inte utveckla samma styrkor. Förstudien visar i stället behovet av en regional portfölj där case kan mogna i olika takt och där kommunernas resurser, kapaciteter och kompetenser kompletterar varandra.
Distribuerad specialisering blir därmed ett sätt att omsätta lokal olikhet i gemensam regional styrka.

Portföljens uppgift är inte att samla fler idéer, utan att styra rätt kompetens, stöd och resurser till rätt nästa steg. Distribuerad specialisering bygger på samma princip. Kommunerna behöver inte utveckla samma styrkor eller bära samma funktioner. Deras olika resurser, kapaciteter, infrastrukturer och kompetenser blir i stället komplementära delar av ett gemensamt regionalt system.

REGIONAL PORTFÖLJ SOM INVESTERINGS-INTELLIGENS

När kommunernas case betraktas tillsammans förändras perspektivet från enskilda lokala tillgångar till regionala industriella möjligheter. För en investerare är det inte bara resursen som är relevant, utan helheten: energi, mark, infrastruktur, logistik, kompetens, partners, marknad och genomförandeförmåga.

Den regionala portföljen kan därmed fungera som investeringsintelligens: ett underlag för att identifiera vilka möjligheter som är strategiskt intressanta, vilka aktörer som behöver kopplas samman och var readiness är tillräcklig för att gå vidare.

Från lokala styrkor till gemensam regional konkurrenskraft.

LESS IS MORE

en princip för starkare regional samverkan

“Less is more” är den bärande principen i den governance-modell för distribuerad specialisering som utvecklats inom ramen för förstudien av Mariana Morosanu, Region Jönköpings län, och Yinef Pardillo Baez, Jönköping University. Modellen presenterades vetenskapligt i konferensbidraget Less is More: A Governance Model of Distributed Specialisation for Circular Resource Collaboration Across Municipal Boundaries vid IPSERA 2026 i Helsinki.

Principen betyder att regional samverkan kan bli starkare genom färre parallella strukturer, tydligare roller och bättre användning av redan befintlig kapacitet. Lokal kunskap och företagsrelationer ska finnas nära kommunerna, medan specialistkompetens, dataanalys, internationella kontakter och portföljöverblick i högre grad kan delas regionalt.

BLUEPRINT FÖR LIKNANDE REGIONALA SAMARBETEN

positiv extern granskning

Den externa granskningen var mycket positiv. Båda granskarna bedömde modellens bidrag till praktiken som “Excellent” och lyfte bland annat fram potentialen i en lättare och mer modulär governance-struktur, enklare kunskapsdelning och tydligare matchning mellan olika aktörers kapacitet. En av granskarna pekade också på modellens potential att fungera som en blueprint för liknande regionala samarbeten.

FORSKNINGEN FORTSÄTTER

Arbetet är inte avslutat. Modellen ska vidareutvecklas genom fortsatt forskning och med ambitionen att publiceras vetenskapligt. Därför återges inte de fullständiga forskningsfigurerna eller hela modellstrukturen i denna slutrapport.

Här redovisas i stället den praktiska logiken, de centrala principerna och de lärdomar som förstudien har genererat. Den fullständiga modellen fördjupas och prövas vidare i det fortsatta forskningsarbetet.

UPPHANDLING

relevant när efterfrågan är en del av caset

Upphandling blir strategisk när efterfrågan är avgörande för om en cirkulär lösning kan bära. I de case där offentlig sektor är en relevant beställare kan kravställning, kontraktsform och riskfördelning vara avgörande för om en marknad uppstår.

Funktionen blir relevant först när behovet är tydligt, lösningen tillräckligt mogen och marknaden kan hanteras transparent och konkurrensneutralt.

Less is More: A Governance Model of Distributed Specialisation for Circular Resource Collaboration Across Municipal Boundaries

Modellens styrka ligger i att den bygger på befintlig kapacitet, minskar duplicering och skapar tydligare vägar för samverkan över kommungränser. Den har potential att fungera som en blueprint för liknande regionala samarbeten.

Samlad reflektion från de externa granskarna IPSERA 2026 i Helsinki

VAD KRÄVS FÖR ATT EN MÖJLIGHET SKA BÄRA?

Det är i de konkreta casen som rapportens tre byggstenar blir mest användbara. Detta kapitel syftar till att fånga de tvärgående lärdomar som kan återanvändas i nya kommuner och branscher.

MAT OCH BIOLOGISKA FLÖDEN

Mullsjö visar att biologiska flöden behöver förstås som värdekedjor, inte som enskilda restströmmar. Emma Dalvägs resonemang om värdepyramiden blir relevant: ju högre upp i värdekedjan ett flöde kan hållas, desto mer av dess ursprungliga värde kan bevaras.

Det innebär att fokus inte bara bör ligga på att hitta en mottagare, utan på att avgöra vilken användning som bevarar högst värde. Offentlig måltidsverksamhet kan samtidigt vara behovsägare, resursanvändare och testmiljö för nya lösningar.

Lärdomen är att biologiska flöden bör utvecklas utifrån värdebevarande – inte enbart avsättning. I Mullsjö omsattes den principen i handling genom kommunens beslut att pröva en pilot för att ta till vara brödöverskottet tillsammans med företaget.

SPILLVÄRME OCH ENERGI

Vetlanda visar att teknisk mognad inte är detsamma som genomförandemognad. För spillvärme finns både forskning, beprövade tekniska lösningar och i vissa fall en attraktiv framtida driftsekonomi. Ändå kan ett case stanna om den initiala investeringen i ledningar, värmeväxlare, lagring, styrning och annan infrastruktur är för hög eller om det är oklart vem som ska finansiera, äga och bära risken.

Det betyder att den avgörande frågan ofta flyttas från om lösningen fungerar till om investeringen går att organisera.

Readiness för spillvärme handlar därför lika mycket om investeringslogik som om teknik: först när teknisk potential, kapitalbehov, finansiering, ägande och risk kan kopplas samman finns en realistisk väg till genomförande.

CIRKULÄRA MATERIAL OCH REGULATORISK READINESS

Lärdomen är att evidens inte är en enskild analys, utan en kedja av klargöranden som kan kräva forskningskompetens, myndighetsdialog och en bedömning av hur regelverket faktiskt tillämpas.

I aluminiumcaset handlade nästa steg därför inte bara om fler tester, utan också om att förstå vilka kunskapsluckor som fanns, vilka krav som var relevanta och om det fanns etablerad praxis för den tänkta användningen.

Det gör readiness till mer än teknisk verifiering. Den handlar också om att identifiera när osäkerheten ligger i forskningen, i regelverket eller i avsaknaden av tydlig praxis – och att först därefter avgöra vilken typ av prövning som är meningsfull.

GJUTERISAND OCH BRANSCH-GEMENSAM PROBLEM-UTVECKLING

Eksjö visar hur ett lokalt restflöde kan växa till en branschgemensam innovationsfråga när flera företag delar samma problem. Då räcker det inte att söka en enskild återvinningslösning – det krävs en gemensam förståelse för materialets egenskaper, möjliga behandlingsvägar och vilka marknader som faktiskt kan bära de olika fraktionerna.

Den avgörande förflyttningen är därför från frågan om hur sanden ska tillbaka till samma process, till hur hela materialflödet kan förädlas mot högsta möjliga värde. Det öppnar för andra lösningar: regenerering där det är möjligt, separation av metallrika fraktioner och nya mottagare för mineralfraktionen. Efter Innovation Race utvecklades Eksjöcaset därför från ett lokalt avfallsproblem till ett kunskaps- och teknikdrivet utvecklingsspår. Projektledningen använde externa teknikaktörer för att pröva olika hypoteser och för att förstå vilka materialdata som krävs innan en teknisk lösning kan bedömas som realistisk.

Lärdomen är att ett branschgemensamt problem vinner på gemensamt kunskapsbyggande. Först när materialets egenskaper är tillräckligt väl kända blir det meningsfullt att söka rätt teknik och rätt marknad. Samtidigt behöver affärsmodellen vara öppen för att olika fraktioner kan få olika användningar och andra mottagare än det ursprungliga gjuteriet.

DEN TVÄRGÅENDE LÄRDOMEN

Resursintelligens gör inte bara resursen synlig – den gör problemet möjligt att avgränsa. Readiness visar sedan vilken osäkerhet som fortfarande blockerar nästa steg: data, evidens, mandat, finansiering, mottagare, regelverk eller rätt aktörskonstellation.

Distribuerad specialisering blir relevant när den saknade kapaciteten inte finns där problemet uppstår. Då kan forskning, teknisk kompetens, infrastruktur, marknad eller andra resurser mobiliseras från andra delar av länet eller utanför regionen.

Det är i kombinationen som modellen blir stark: först kvalificeras problemet, därefter synliggörs gapet och först sedan kopplas rätt kapacitet in.

På så sätt blir ett lokalt case mer än en lokal erfarenhet. Det blir överförbar kunskap, regional kapacitet och i vissa fall ett investeringsbart utvecklingsspår.

Kunskap och innovation som regional infrastruktur

REGIONENS ROLL

bygga kapacitet, koppla samman och driva nästa steg

Region Jönköpings län har i förstudien haft rollen att hålla ihop helheten, skapa rörelse mellan kartläggning, analys, aktörer och nästa utvecklingssteg.

Regionen ska inte vara permanent caseägare. Den regionala styrkan ligger i att hålla portföljöverblick, synliggöra vad som saknas och koppla in rätt kompetens, forskning, myndighetskontakt, finansiering eller investeringsfrämjande stöd.

Genomförandet ska ligga hos den aktör som har rådighet över resursen, investeringen eller den operativa lösningen. Regionens uppgift är att göra vägen dit tydligare och kortare.

AKADEMI OCH PROJEKT-LEDNING

ett gemensamt lärandesystem

En av förstudiens starkaste drivkrafter var det kontinuerliga samspelet mellan praktik, projektledning och akademi.

Erfarenheter, problem och observationer från kommuner och företag fördes löpande in i dialog med forskare och studenter, samtidigt som akademiska perspektiv användes för att pröva antaganden, synliggöra systemsamband och utveckla arbetssätt och modeller.

Jönköping University bidrog med studentintervjuer, handledning, forskningsstöd och metodutveckling. Totalt engagerades 70 studenter i förstudien.

Yinef Pardillo Baez, Tekniska högskolan i Jönköping hade en central roll i metodutvecklingen och vidareutvecklade tillsammans med projektledaren resonemangen om distribuerad specialisering, governance och hur lokala erfarenheter kan översättas till regionala modeller.

Linköpings universitet bidrog både strategiskt och operativt. Kristina Nyström deltog som universitetets och SNIUS representant i styrgruppen, samtidigt som projektledaren hade ett nära och kontinuerligt kunskapsutbyte med Murat Mirata kring merparten av de industriella casen.

Murat Mirata deltog även som expert i Vetlandas Innovation Race och tillförde forskningsperspektiv på industriell och urban symbios.

Statens väg- och transportforskningsinstitut blev en viktig kunskapspartner när materialfrågorna krävde fördjupad specialistkompetens. Dina Kattouh bidrog både i Eksjöcaset kring gjuterisand och i fördjupningen av Hydros aluminiumhydroxidslam. I båda fallen användes forskningskompetensen för att flytta frågorna från generell potential till mer kvalificerade utvecklingsfrågor: vilka materialdata saknas, vilka analyser behövs och vilka kunskaps- eller regelverksgap måste klarläggas innan nästa steg är meningsfullt.

Samspelet mellan praktik och akademi blev därmed en utvecklingsmotor i förstudien. Lokala problem gav forskningsfrågor, forskningen skärpte frågeställningarna och resultaten fördes tillbaka till fortsatt case- och metodutveckling.

Arbetet fortsätter också efter den formella förstudiens slut. Ingenjörsstudenter från Linköpings universitets masterprogram med inriktning mot industriell och urban symbios tar vidare delar av resurskartläggningen och caseutvecklingen tillsammans med flera kommuner.

Praktiken gav frågorna.
Forskningen skärpte dem.
Resultaten drev nästa steg.

SCIENCE PARK, SNIUS OCH ENERGI-KONTORET

Science Park ledde Innovation Race och gav förstudien en tydlig kapacitet för casebaserad innovationsacceleration när utvecklingsspår var tillräckligt mogna. Arbetet har också genererat nya projektidéer tillsammans med Science Park, vilket visar att formatet inte bara fördjupade befintliga case utan också skapade nya utvecklingsvägar.

SNIUS bidrog med nationell förankring, metodutbyte och kopplingar till andra symbiosmiljöer. Det gav förstudien tillgång till erfarenheter och nätverk utanför länet och stärkte möjligheten att jämföra och utveckla arbetssätt.

Energikontoret Norra Småland tillförde specialist-kompetens inom energi- och resurseffektivisering samt en tydlig regional utvecklingskoppling.

Tillsammans visar aktörerna hur distribuerad kapacitet kan fungera i praktiken: varje kommun behöver inte bära all kompetens själv – men rätt specialist måste kunna mobiliseras när caset kräver det.

07/ FRÅN LOKALT LÄRANDE TILL SVENSK OCH EUROPEISK KUNSKAP

INTERNATIONELLT LÄRANDE SOM METOD

Flera av de hinder som identifierades i kommunerna visade sig vara gemensamma med andra europeiska regioner och städer: hur resursdata hålls aktuell, hur koordinering finansieras, hur pilotprojekt går vidare till drift och hur efterfrågan kan mobiliseras. Det internationella lärandet användes därför inte som ett separat spår, utan som ett sätt att pröva och skärpa den regionala modellen.

INTERREG EUROPE PEER REVIEW

Interreg Europe Peer Review i Mullsjö förde in erfarenheter från Italien, Spanien, Grekland, Litauen och Polen. Sex europeiska peers granskade Jönköpings läns och Mullsjös arbete med cirkulära och resilienta matsystem, med särskilt fokus på governance, offentlig efterfrågan och långsiktigt genomförande.

Peer Review blev därmed mer än erfarenhetsutbyte. Den prövade lokala frågor mot konkreta europeiska arbetssätt och skärpte särskilt förståelsen för offentlig efterfrågan som utvecklingsverktyg.

Rekommendationerna pekade på att offentliga måltider kan fungera som en stabil efterfrågeankare, men att upphandlingen behöver föregås av marknadsdialog och utvecklas tillsammans med producenter och kommuner så att små aktörer kan delta och investeringar bli möjliga.

Lärdomen är att offentlig sektor måste vara beredd att visa vägen. Cirkulära matsystem kräver inte bara nya användningar för restflöden, utan också en efterfrågesida som kan bära lösningarna över tid. Genom att agera som behovsägare, beställare och testmiljö kan kommunen minska marknadsrisken och skapa utrymme för nya lösningar att ta form.

CCRI, TWINNING OCH EUROPEISKA NÄTVERK

Kopplingen till Circular Cities and Regions Initiative (CCRI) och twinning-samarbetet med Smederevo gav förstudien ett bredare europeiskt test av frågor som redan vuxit fram lokalt: hur cirkulära möjligheter organiseras, hur readiness bedöms och vad som krävs för att gå från strategi till genomförande.

Utbytet i Köln den 11–12 mars 2026 fördjupade detta lärande genom konkreta diskussioner om governance, implementeringsförutsättningar och hur regionala och lokala aktörer kan bygga kapacitet för cirkulär omställning. Kontakterna har därefter levt vidare i fortsatt dialog, vilket gjort nätverket till mer än ett enskilt erfarenhetsutbyte.

Värdet låg inte främst i nätverket i sig, utan i att europeiska kontakter kunde användas för att pröva lokala antaganden, jämföra arbetssätt och identifiera organisatoriska hinder innan större insatser sattes in.

Den viktigaste lärdomen är därför att europeiska nätverk skapar verkligt värde först när de kopplas till ett konkret regionalt utvecklingsgap. Då blir de en kapacitetsförstärkare – inte en separat internationell aktivitet.

IPSERA, HELSINGFORS

från praktik, till modell och tillbaka

Erfarenheter från förstudien blev empirisk grund för practitioner paperet Less is More: A Governance Model of Distributed Specialisation for Circular Resource Collaboration Across Municipal Boundaries, författat av Mariana Morosanu och Yinef Pardillo Baez och presenterat vid IPSERA 2026 i Helsingfors.

Arbetet med paperet blev samtidigt en del av förstudiens metodutveckling och bidrog till att skärpa begreppen distribuerad specialisering, governance och readiness.

Två externa reviewers bedömde “Contribution to practice” som Excellent och lyfte särskilt fram modellens praktikförankring, potential som blueprint för andra regioner samt värdet av lättare styrningsstrukturer, enklare kunskapsdelning och fokuserad kapacitetsmatchning.

08/ FRÅN FÖRSTUDIE TILL REGIONAL KAPACITET

FRÅN FEM RESURSKARTOR TILL EN **REGIONAL FÖRMÅGA**

Förstudien levererade fem kommunala resurskartor, men den viktigaste förflyttningen ligger i den kapacitet som byggdes runt dem. Kartorna gjorde resurser och samband synliga, Innovation Race fördjupade utvalda möjligheter och readiness tydliggjorde vad som krävdes för nästa steg.

Förstudien har utvecklat ett arbetssätt för att gå från identifierad resurs till kvalificerad möjlighet – och för att avgöra vad nästa steg är: mer data, expertkunskap, myndighetsdialog, finansiering, teknikprövning, investeringsanalys eller ett medvetet beslut att avvakta. Den regionala lärdomen - värdet uppstår inte när allt kartläggs, utan när kunskapen kan omsättas i bättre beslut.

FRÅN AKTIVITET TILL KAPACITET

Fem resurskartläggningsworkshoppar och tre Innovation Race var projektaktiviteter. Det bestående resultatet är den förmåga som byggdes mellan aktiviteterna.

Kommuner, företag, forskning, Science Park, myndigheter och andra specialister kunde kopplas samman kring konkreta problem.

Förstudien flyttade därmed fokus från att genomföra aktiviteter till att bygga en regional förmåga att identifiera, kvalificera och föra möjligheter vidare.

FRÅN PROJEKT-ORGANISATION TILL REGIONAL PORTFÖLJ-FUNKTION

Nästa fas bör inte bygga på att permanentera projektorganisationen. Det som behöver leva vidare är funktionerna.

En liten regional portföljfunktion kan hålla resursintelligensen aktuell, följa casens readiness, identifiera kapacitetsgap och koppla in rätt stöd när det behövs – forskning, Science Park, myndigheter, finansiering, Business Sweden, investeringsfrämjande eller europeiska nätverk.

Regionens roll är inte att äga alla case, utan att säkerställa att rätt case får rätt stöd, i rätt tid, av rätt aktör.

INVESTERINGSINTELLIGENS (INVESTMENT INTELLIGENCE)

Den avgörande förflyttningen sker när resursdata börjar användas för att kvalificera industriella möjligheter. Då räcker det inte att veta att ett flöde finns – länet behöver kunna visa hur resursen hänger samman med energi, infrastruktur, kompetens, marknad, partners och genomförandeförmåga.

Det är i den övergången som resursintelligens blir investeringsintelligens: när kunskapen inte bara beskriver ett system, utan minskar osäkerheten kring en konkret investering eller etablering.

FRÅN KARTLAGD RESURS TILL INVESTERINGS-REDO CASE

IDENTIFIERAD RESURS
Ett flöde, behov eller industriellt samband har synliggjorts.

KVALIFICERAD MÖJLIGHET
Data, aktörer och avgörande genomförandefrågor har fördjupats så att potentialen kan bedömas.

INVESTERINGSREDO CASE
Teknik, marknad, ansvar, ekonomi, regelverk och genomförandeförutsättningar är tillräckligt tydliga för dialog med investerare eller etableringsaktör.

Readiness är det som förflyttar ett case mellan nivåerna.

DEN REGIONALA PORTFÖLJEN SOM INVESTERINGS-INTELLIGENS

När kommunernas resurser och case läggs samman förändras perspektivet från enskilda lokala tillgångar till regionala industriella möjligheter.

En kommun behöver inte själv bära hela erbjudandet. En kan ha ett strategiskt resursflöde, en annan relevant infrastruktur, en tredje specialistkompetens och en fjärde en möjlig mottagare eller industripartner.

Den regionala portföljens uppgift är att synliggöra vilka kombinationer som kan skapa ett starkare investeringscase än de enskilda delarna var för sig.

En regional portfölj kan därmed svara på frågor som:

- Vilka industriella möjligheter kan länets samlade resurser skapa?
- Vilka företag eller investeringar skulle kunna använda dem?
- Vilken kapacitet saknas för att möjligheten ska bli genomförbar?
- Var finns tillräcklig readiness för att gå vidare?
- Vilka aktörer behöver kopplas samman?

Portföljen blir därmed ett underlag för proaktivt investerings- och etablerings-främjande.

FRÅN SITE FINDER TILL SYSTEM-ERBJUDANDE

Traditionellt etableringsarbete svarar ofta på frågan var ett företag kan etablera sig. Resursintelligensen gör det möjligt att komplettera den med frågan vilket industriellt system runt platsen som gör investeringen relevant.

För vissa investeringar är mark avgörande. För andra kan tillgång till biogen koldioxid, spillvärme, elektrifierad logistik, vatten, sekundära råvaror eller specifika industripartners väga minst lika tungt.

Site Finder, inkommande RFIs och Business Swedens investeringsdialoger kan därför kopplas till regional kunskap om resurser, kapaciteter och readiness.

Ett starkt etableringserbjudande handlar inte bara om plats – utan om systemet runt platsen.

ATT MINSKA INVESTERA-RENS OSÄKERHET

För en investerare innebär varje oklarhet en risk.

- Är volymen säker?
- Finns infrastrukturen?
- Vem äger frågan?
- Är tillstånd möjliga?
- Finns mottagare eller leverantörer?
- Vem investerar i gemensam infrastruktur?

Investeringsintelligens handlar därför inte om att eliminera all osäkerhet, utan om att göra den synlig, strukturerad och hanterbar.

Resursintelligens visar vad som finns.
Readiness visar vad som fortfarande är osäkert.
Distribuerad specialisering visar var den saknade kapaciteten kan finnas.

Tillsammans kan de minska informationsrisk, samordningsrisk och genomföranderisk – och därmed göra länets möjligheter lättare att bedöma för en investerare.

EN NY REGIONAL KONKURRENS-FÖRDEL

Konkurrensfördelen ligger inte bara i att Jönköpings län har industri, energi, logistik eller restflöden. Många regioner kan visa upp resurser. Färre kan visa hur de kan kombineras, verifieras och omsättas i investeringsbara möjligheter.

Den starkare positionen uppstår om länet kan visa att det känner sina resurser, verifierar sina möjligheter, kombinerar kommunernas olika styrkor och snabbt mobiliserar rätt aktörer kring ett konkret investeringscase.

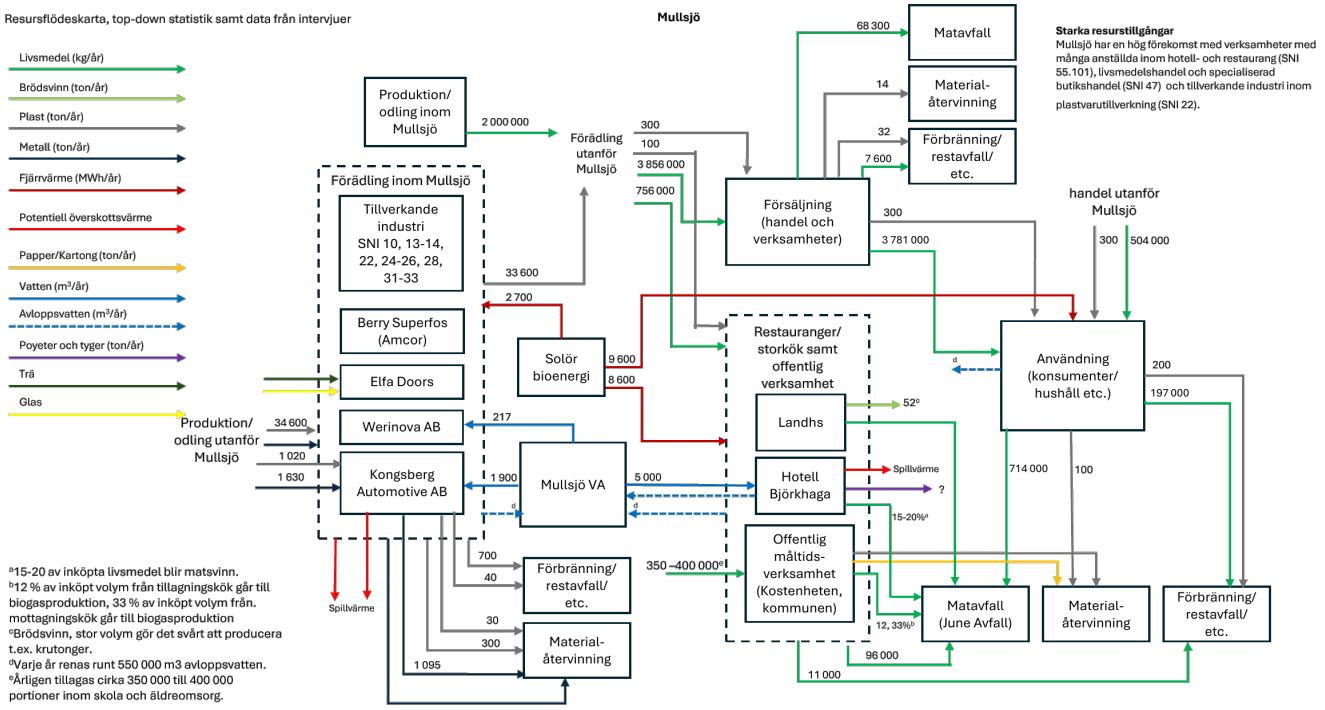
Från “här finns en resurs” till “här finns en kvalificerad industriell möjlighet – och vi vet vad som krävs för att realisera den.”

9 REKOMMENDATIONER
från insikter till genomförande

1	**Gör resursintelligensen till en levande regional kunskapsbas.**	Håll data om resurser, behov, aktörer och case sökbar, uppdaterad och tydligt evidensmärkt.
2	**Låt readiness styra vilket nästa steg ett case ska ta.**	Använd readiness för att avgöra om nästa steg är mer data, expertstöd, myndighetsdialog, pilot, investering – eller att avvakta.
3	**Bygg den regionala portföljen på verifierade styrkor.**	Formulera specialiseringar först när resurser, kapaciteter och genomförandeförutsättningar är belagda.
4	**Kvalificera risk och genomförbarhet före pilot och investering.**	Säkerställ att teknik, ekonomi, regelverk, marknad, ansvar och risk är tillräckligt klarlagda innan caset går vidare.
5	**Aktivera innovationsstöd först när caset är moget för det.**	Innovation Race, forskning och tekнikscouting ska lösa ett tydligt readinessgap – inte ersätta grundläggande kvalificering.
6	**Använd offentlig efterfrågan där den kan bära en ny marknad.**	Koppla in upphandling, testmiljöer och behovsägare tidigt när offentlig sektor faktiskt kan minska marknadsrisk och skapa efterfrågan.
7	**Använd internationella nätverk för att lösa konkreta kapacitetsgap.**	Koppla europeiskt lärande till verkliga regionala problem, inte till fristående internationella aktiviteter.
8	**Säkra en liten men permanent regional portföljfunktion.**	Ge någon ansvar för portföljöverblick, readiness, kapacitetsmatchning och kopplingen till finansiering, Business Sweden och investeringsfrämjande.
9	**Gör akademin till en integrerad utvecklingskapacitet.**	Använd forskning, studentuppdrag och metodutveckling systematiskt för att fördjupa case, bygga evidens och utveckla nästa generations arbetssätt.

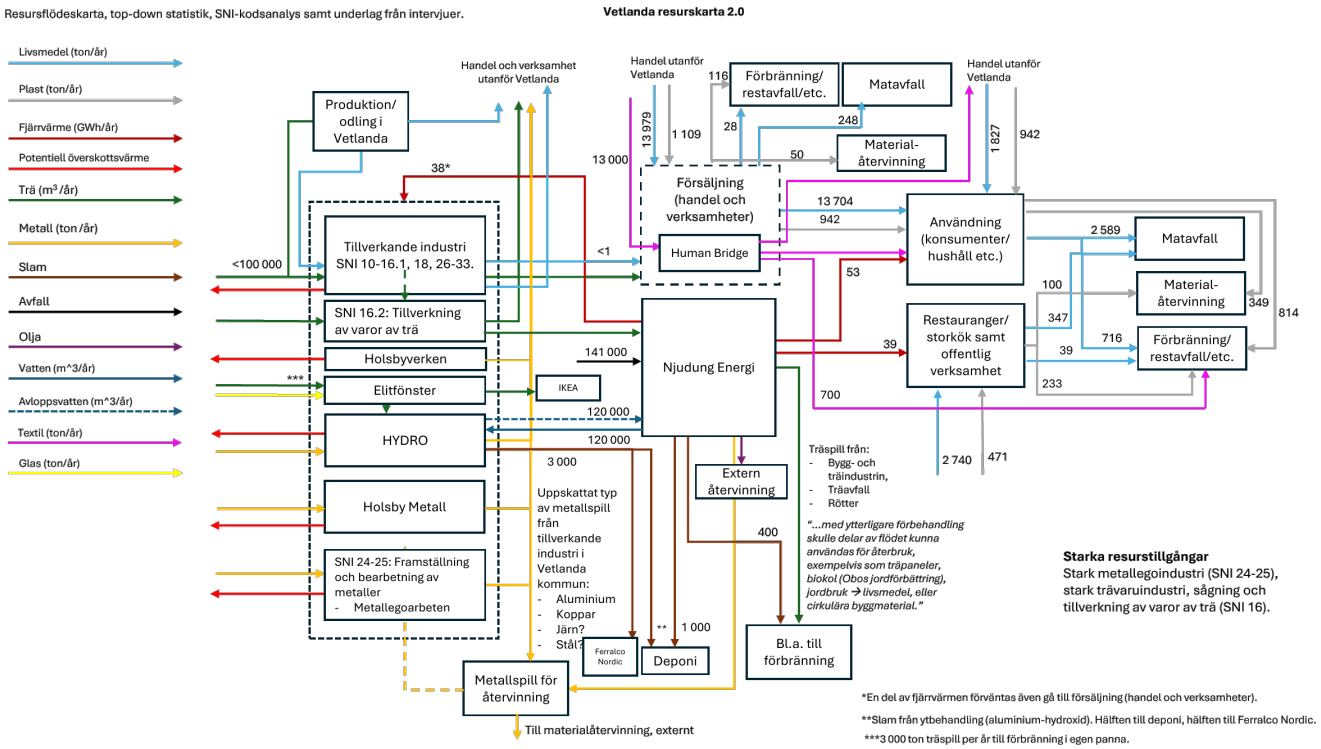
RESURSKARTORNA FRAMTAGNA AV RISE

MULLSJÖ

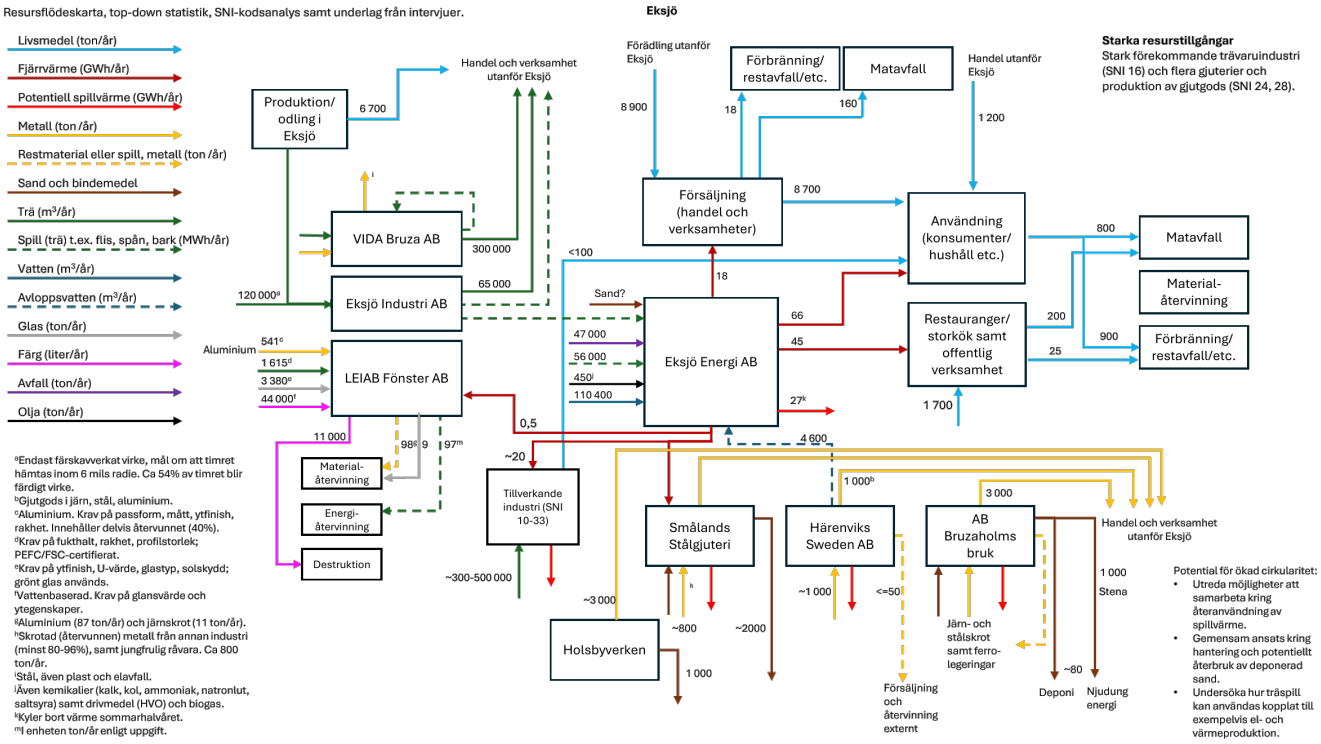
Resurskarta Mullsjö kommun framtagen av RISE inom ramen för förstudien Resurskartläggning i Jönköpings län

VETLANDA

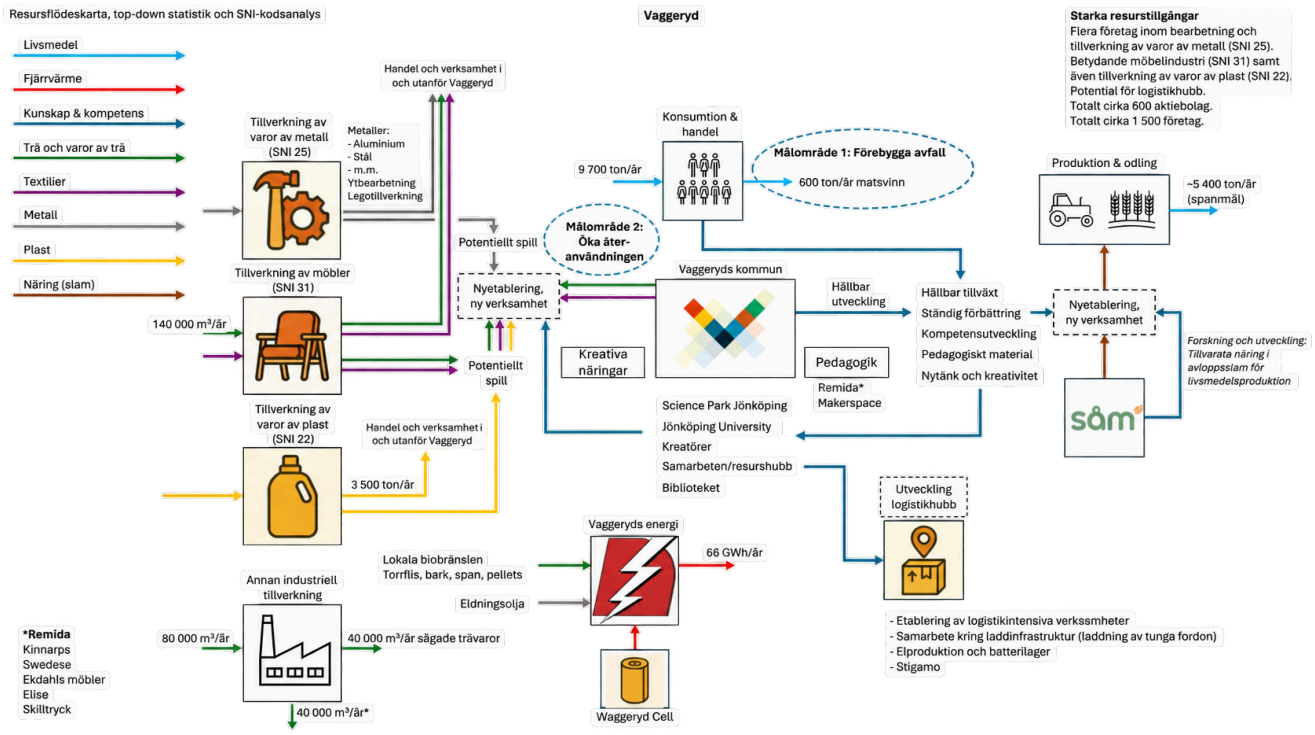
Resurskarta Vetlanda kommun framtagen av RISE inom ramen för förstudien Resurskartläggning i Jönköpings län

EKSJÖ

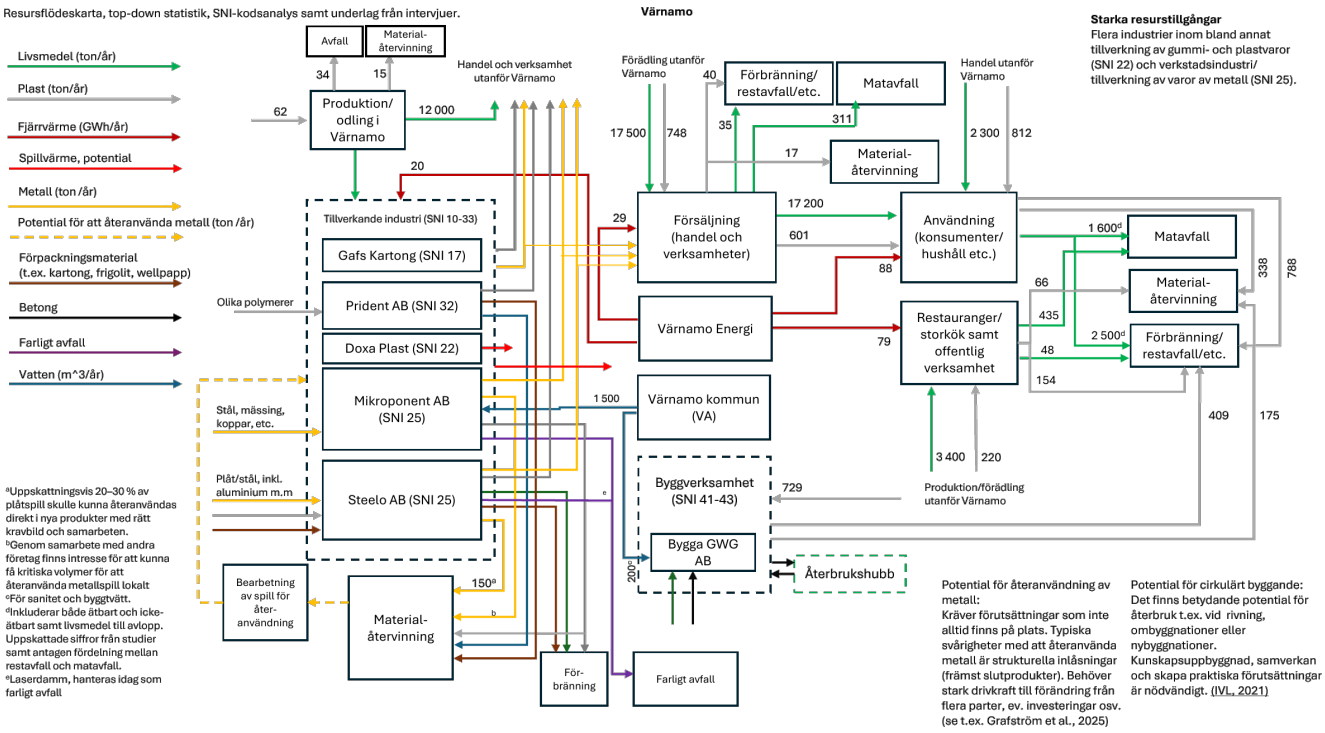
Resurskarta Eksjö kommun framtagen av RISE inom ramen för förstudien Resurskartläggning i Jönköpings län

VAGGERYD

Resurskarta Vaggeryd kommun framtagen av RISE inom ramen för förstudien Resurskartläggning i Jönköpings län

VÄRNAMO

Resurskarta Värnamo kommun framtagen av RISE inom ramen för förstudien Resurskartläggning i Jönköpings län

Har du en idé, ett utvecklingsspår eller en resurs som du tror kan bli del av nästa steg? Hör gärna av dig.

Mariana Morosanu
Projektledare och rapportförfattare
Regional utveckling, Region Jönköpings län
mariana.morosanu@rjl.se